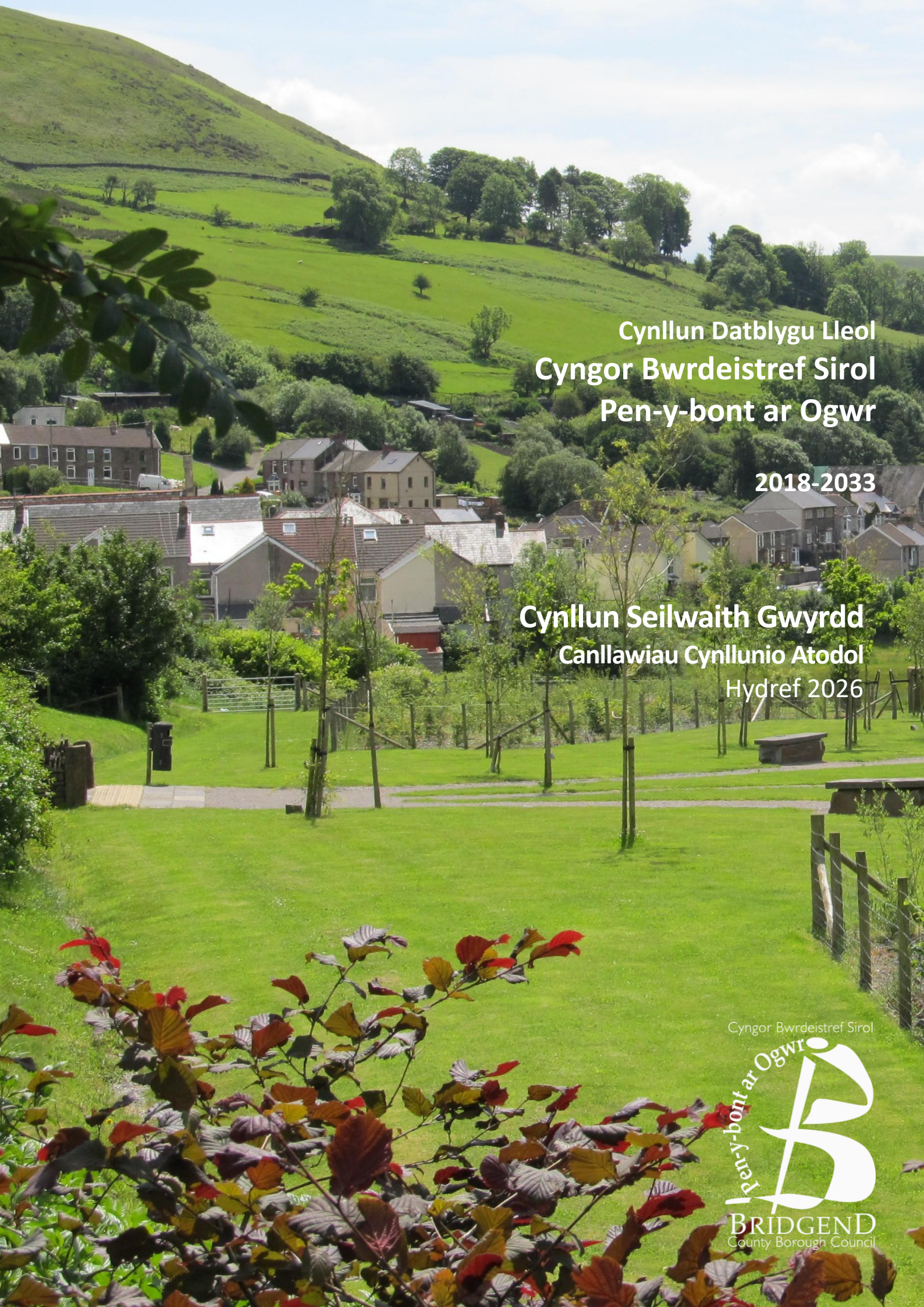

Cynllun Datblygu Lleol
Cyngor Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr

2018-2033

Cynllun Seilwaith Gwyrdd
Canllawiau Cynllunio Atodol
Hydref 2026

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr
BRIDGEND
County Borough Council

Cynnwys

1.0 Cyflwyniad 1

2.0 Cyd-destun Polisi a Deddfwriaethol 3

3.0 Cefndir 6

4.0 Fframwaith Cynllunio 13

5.0 Gofynion Cynllunio 14

Cam 1: Sefydlu'r llinell sylfaen 15

Cam 2: Integreiddio ac Amddiffyn 21

Cam 3: Gwella a Chryfhau 27

Cam 4: Lliniaru a Gwaredu 36

Atodlen A – Adnoddau allanol 39

Atodiad B – Templed Datganiad Seilwaith Gwyrdd 41

Beacon Brazier, The Graig, Newcastle Hill, Pen-y-bont ar Ogwr

1.0 Cyflwyniad

1.1 Pwrpas y Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) hyn yw cefnogi a darparu cyfeiriad pellach ar weithrediad y polisïau sy'n ymwneud â diogelu, gwella a darparu seilwaith gwyrdd (SG) a gynhwysir yn y Cynllun Datblygu Lleol Newydd (CDLl) a fabwysiadwyd (Mawrth 2024). Mae'n amlinellu sut y dylai cynigion datblygu ledled Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr integreiddio, diogelu a chynnal asedau SG presennol, tra'n gwella maint, ansawdd, cysylltedd a natur amlswyddogaethol y rhwydwaith SG. Ei bwrpas yw egluro sut y dylai ymgeiswyr, datblygwyr, a'r sawl sy'n gwneud penderfyniadau ddehongli a gweithredu gofynion y polisïau ar gyfer ymgorffori SG, gan sicrhau bod datblygiadau newydd yn cyfrannu'n gadarnhaol at fioamrywiaeth, gwydnwch yr hinsawdd ac iechyd a llesiant preswylwyr Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr.

1.2 Pan gânt eu mabwysiadu, bydd y CCA hyn yn ystyriaeth sylweddol wrth benderfynu ar bob cais cynllunio ar gyfer datblygiad preswyl, gan gynnwys ceisiadau i adnewyddu cydsyniadau.

1.3 Anogir unrhyw un sy'n dymuno cyflwyno cais am ddatblygiad o fewn Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr i ystyried y CCA hn ac i gysylltu â'r awdurdod cynllunio lleol (ACLl) cyn cyflwyno cais, er mwyn trafod y materion a godir yn y ddogfen hon ar sail safle-benodol.

1.4 Mae'r CCA hyn yn darparu arweiniad penodol ar:

- Egwyddorion SG, gan gynnwys beth yw hynny, pam ei fod yn bwysig, a'r ystod o asedau a nodweddion sy'n cyfrannu at rwydweithiau SG;
- Y fframwaith polisi rheoli strategol a datblygu ar gyfer SG; gan gynnwys gofynion Polisi DNP8 y CDLlN;
- Gofynion cynllunio ar gyfer datblygiad newydd, gan gynnwys sut i:
    - Ddatblygu dealltwriaeth fanwl o asedau SG presennol o fewn a ger terfyn llinell goch safle;
    - Deall, integreiddio, diogelu a chynnal asedau a nodweddion SG presennol o fewn a gerllaw safleoedd datblygu;

- Gwella a chryfhau cwmpas, ansawdd, cysylltedd a natur amlswyddogaethol y Rhwydwaith Trafnidiaeth Traws-Ewropeaidd (TEN-T) drwy gynigion datblygu; a
- Lleihau a gwneud iawn am effeithiau anochel ar asedau a nodweddion SG, neu eu colli;
- Cynhyrchu Datganiad Seilwaith Gwyrdd (DSG) wedi'i deilwra ar gyfer pob cynnig datblygu.

Bedford Ironworks, Cefn Cribwr.

2.0 Cyd-destun Polisi a Deddfwriaethol

2.1 Mae polisi cynllunio cenedlaethol yn llywio'r ddarpariaeth a'r rheolaeth ar SG drwy'r system gynllunio. Nodir hyn yn Dyfodol Cymru: Cynllun Cenedlaethol 2040, Polisi Cynllunio Cymru (PCC) a Nodiadau Cyngor Technegol (TAN) 5 (Cynllunio a Chadwraeth Natur), 12 (Dylunio), 15 (Datblygu, Llifogydd ac Erydiad Arfordirol), a 16 (Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored).

Deddfwriaeth

2.2 Mae **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015** yn amlinellu diffiniad o "ddatblygu cynaliadwy" fel 'y broses o wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy gymryd camau, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, â'r nod o gyflawni'r nodau llesiant.'

2.3 Mae'n gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i gydymffurfio â'r 'egwyddor datblygu cynaliadwy', sy'n golygu bod yn rhaid i unrhyw gyrff weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.

2.4 **Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016** yw'r fframwaith cyfreithiol sy'n sail i'r ymgyrch am Enillion Net ar gyfer Bioamrywiaeth (NBB), gan gynnwys Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwytnwch Ecosystemau ('Dyletswydd Adran 6') lle mae'n ofynnol i awdurdodau cyhoeddus gynnal a gwella bioamrywiaeth a gwytnwch ecosystemau. Cefnogir Dyletswydd Adran 6 o'r Ddeddf gan fframwaith DECCA, sy'n cynnwys amrywiaeth, maint, cyflwr, cysylltedd, a hyblygrwydd ecosystemau.

2.5 Mae Deddf Newid Hinsawdd y DU 2008 yn ei gwneud yn ofynnol i Lywodraeth y DU adrodd ar addasu i newid hinsawdd o leiaf bob 5 mlynedd. Mae SG yn elfen allweddol o'r ymateb hwn i addasu i newid hinsawdd.

Mae Rheoliadau Cadwraeth Cynefinoedd a Rhywogaethau 2017 (fel y'u diwygiwyd) yn anelu at warchod cannoedd o safleoedd bywyd gwyllt ledled y DU yn ogystal â'r rhywogaethau gwarchodedig sy'n byw yn yr ardaloedd hyn.

Polisi Cynllunio Cenedlaethol

2.7 **Cymru'r Dyfodol: Y Cynllun Cenedlaethol 2040** yw'r fframwaith datblygu cenedlaethol, sy'n gosod y cyfeiriad ar gyfer datblygu yng Nghymru hyd at 2040. Mae Polisi 9 'Rhwydweithiau Ecolegol Gwydn a Seilwaith Gwyrdd' yn ceisio sicrhau bod "rhaid dangos bod camau'n cael eu cymryd i ddiogelu cynnal a gwella bioamrywiaeth (er mwyn sicrhau budd net), gwydnwch ecosystemau ac asedau Seilwaith Gwyrdd fel rhan o gynigion datblygu, drwy ddulliau arloesol, sy'n seiliedig ar natur, ar gyfer cynllunio safleoedd a dylunio'r amgylchedd adeiledig".

2.8 Cafodd **PCC (Rhifyn 12)** ei ddiweddaru'n benodol yn 2023 i gryfhau'r gwaith o ddiogelu a gwella bioamrywiaeth mewn datblygiadau newydd. Mae'r prif newidiadau yn cynnwys gofyniad i bob cynnig ddangos bod NBB yn cael ei sicrhau drwy ddefnyddio dull cam wrth gam (osgoi, lleihau, lliniaru, gwneud iawn), amddiffyniadau cryfach ar gyfer safleoedd dynodedig megis Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), ac integreiddio SG, coed, a choetiroedd i ddyluniad datblygiadau. Mae'r diweddariadau hefyd yn annog atebion sy'n seiliedig ar fyd natur i gefnogi gwydnwch ecosystemau, cyfateb datblygiadau â blaenoriaethau bioamrywiaeth lleol, a sicrhau rheolaeth ecolegol hirdymor.

2.9 Mae Pennod 6 PCC yn ei gwneud yn ofynnol i gyflwyno Datganiad SG â phob cais cynllunio. Mae hefyd yn cynghori bod yn rhaid i bob datblygiad sicrhau NBB a gwydnwch ecosystem o gyflwr y gwaelodlin (yn gymesur â maint a natur y datblygiad arfaethedig). Hyd yn oed os yw gwerth y fioamrywiaeth yn cael ei gynnal, rhaid i broses ragweithiol i chwilio am a sicrhau gwelliannau drwy ddyluniad a gweithrediad y datblygiad.

2.10 Mae **TAN 5: Cynllunio a Chadwraeth Natur (2009)** yn diffinio sut y dylai datblygiad gyfrannu at warchod a gwella bioamrywiaeth a chadwraeth ddaearegol.

2.11 Mae **TAN 1**2: **Dylunio (2009)** yn rhoi cyngor ar 'Hyrwyddo cynaliadwyedd trwy ddylunio da'; ac ar baratoi a dilysu datganiadau dylunio a mynediad gorfodol. Mae'n annog dyluniad sy'n cefnogi bioamrywiaeth ac addasu i'r hinsawdd,

megis drwy ymgorffori toeau gwyrdd ar adeiladau ac integreiddio nodweddion naturiol i ddyluniad datblygiadau.

2.12 Mae **TAN 1**5: **Datblygu, Llifogydd ac Erydu Arfordirol (2025)** yn cynghori ar ddatblygu a risg llifogydd ac yn darparu fframwaith y gellir asesu'r risgiau llifogydd sy'n deillio o afonydd, y môr a dŵr wyneb, a'r risg o erydu arfordirol ynddo. Mae hefyd yn darparu cyngor ar ganlyniadau'r risgiau ac ar addasu i risg llifogydd a byw gyda hynny. Mae TAN 15 yn annog y defnydd o fesurau gwrthsefyll a gwydnwch ar lefel y safle, megis ymgorffori SG, i helpu i leihau faint o ddŵr llifogydd sy'n gallu mynd i mewn i safle.

2.13 Mae **TAN 16: Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored (2009)** yn arwain awdurdodau lleol i fodloni gofyniad PCC i "ddarparu fframwaith ar gyfer cyfleusterau chwaraeon, hamdden ac amser hamdden wedi'u lleoli'n dda a ddylai fod yn sensitif i anghenion defnyddwyr, yn ddeniadol, wedi'u dylunio'n dda, yn cael eu cynnal a'u cadw'n dda, yn ddiogel ac yn hygyrch i bawb".

<u>Cynlluniau a Strategaethau Lleol</u>

2.14 Mae Cynllun Corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr 2023-28 yn cynnwys 'Amcan Llesiant 5', sy'n anelu at ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur, drwy:

- Symud tuag at sero net carbon;
- Gwella effeithlonrwydd ynni adeiladau a gwasanaethau;
- Diogelu tirweddau a mannau agored y Fwrdeistref Sirol a phlannu mwy o goed;
- Lleihau, ailddefnyddio neu ailgylchu cymaint o wastraff â phosibl; a
- Gwella amddiffynfeydd rhag llifogydd a chynlluniau i leihau llifogydd i gartrefi a busnesau.

2.15 Mae'r Cynllun yn nodi bod y Cyngor yn anelu at gyflawni prosiectau megis diogelu coedwigoedd, a datblygu ac amddiffyn yr amgylchedd naturiol mewn partneriaeth â chymunedau fel rhan o Gynllun Bioamrywiaeth Pen-y-bont ar Ogwr.

2.16 Mae'r **Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Leol (CGBL) (2014)** yn asesiad ar draws y Fwrdeistref Sirol o'r fioamrywiaeth ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Mae'n

dwyn sylw at gyfleoedd i ganolbwyntio gweithredu i warchod, adfer a gwella bioamrywiaeth.

Newbridge Fields, Pen-y-bont ar Ogwr

3.0 Cefndir

3.1 Mae'r CDLIN a fabwysiadwyd yn ceisio sicrhau y ceir y SG amlswyddogaethol mwyaf posibl ar draws y Fwrdeistref Sirol. Mae'n cydnabod pwysigrwydd gwarchod, gwella ac integreiddio rhwydweithiau SG fel elfen sylfaenol wrth greu lleoedd gwydn, iach a deniadol. Mae SG yn elfen gynyddol bwysig o ddatblygu cynaliadwy a llunio lleoedd, â'i rôl bellach yn cael ei chydnabod yn eang fel un allweddol i fynd i'r afael â'r argyfyngau hinsawdd a natur, ac mae hefyd yn helpu i greu lleoedd o ansawdd uchel sy'n cefnogi iechyd a lles ac yn galluogi pobl i fyw'n dda. Mae'r CDLIN felly'n cydnabod bod integreiddio SG yn effeithiol o fewn datblygiadau presennol a newydd yn hanfodol i gryfhau'r

rhwydweithiau hyn a sicrhau bod eu manteision niferus wedi'u gwreiddio yn yr amgylchedd adeiledig a naturiol ehangach.

3.2 Mae'r CCA hyn yn darparu gwybodaeth bellach am rôl SG, y mathau o asedau sy'n cyfrannu at rwydweithiau SG, ac ystod y swyddogaethau a'r manteision y gall SG eu darparu, os caiff ei gynllunio'n effeithiol.

Beth yw Seilwaith Gwyrdd a Pham ei fod yn Bwysig?

3.3 Mae SG yn rhwydwaith o fannau gwyrdd, nodweddion naturiol a systemau rheoli amgylcheddol amlswyddogaethol – o barciau gwledig, afonydd, dyfrffyrdd, llynnoedd a choetiroedd i ymyriadau trefol megis toeau gwyrdd a choed stryd - sy'n helpu i ddarparu system cynnal bywyd naturiol i bobl a bywyd gwyllt.

3.4 Mae PCC yn disgrifio SG fel:

"…y rhwydwaith o nodweddion naturiol a lled-naturiol, mannau gwyrdd, afonydd a llynnoedd sy'n britho ac yn cysylltu lleoedd. Gall elfennau cydrannol seilwaith gwyrdd weithredu ar raddfeydd gwahanol ac mae rhai cydrannau, fel coed a choetir, yn aml yn bresennol ym mhob man ac yn gweithredu ar bob lefel. Ar raddfa tirwedd, gall seilwaith gwyrdd gynnwys ecosystemau cyfan fel gwlyptiroedd, dyfrffyrdd, mawndiroedd a chadwyni o fynyddoedd neu gallant fod yn rhwydweithiau cysylltiedig o gynefinoedd mosäig, gan gynnwys glaswelltiroedd. Ar raddfa leol, gallai gynnwys parciau, caeau, pyllau dŵr, mannau gwyrdd naturiol, hawliau tramwy cyhoeddus, rhandiroedd, mynwentydd a gerddi neu gall fod yn nodweddion sy'n cael eu cynllunio neu'u rheoli fel systemau draenio cynaliadwy. Ar raddfeydd llai, gall ymyriadau trefol unigol fel coed stryd, perthi ar ochr ffyrdd a thoeon/waliau gwyrdd i gyd gyfrannu at rwydweithiau seilwaith gwyrdd.

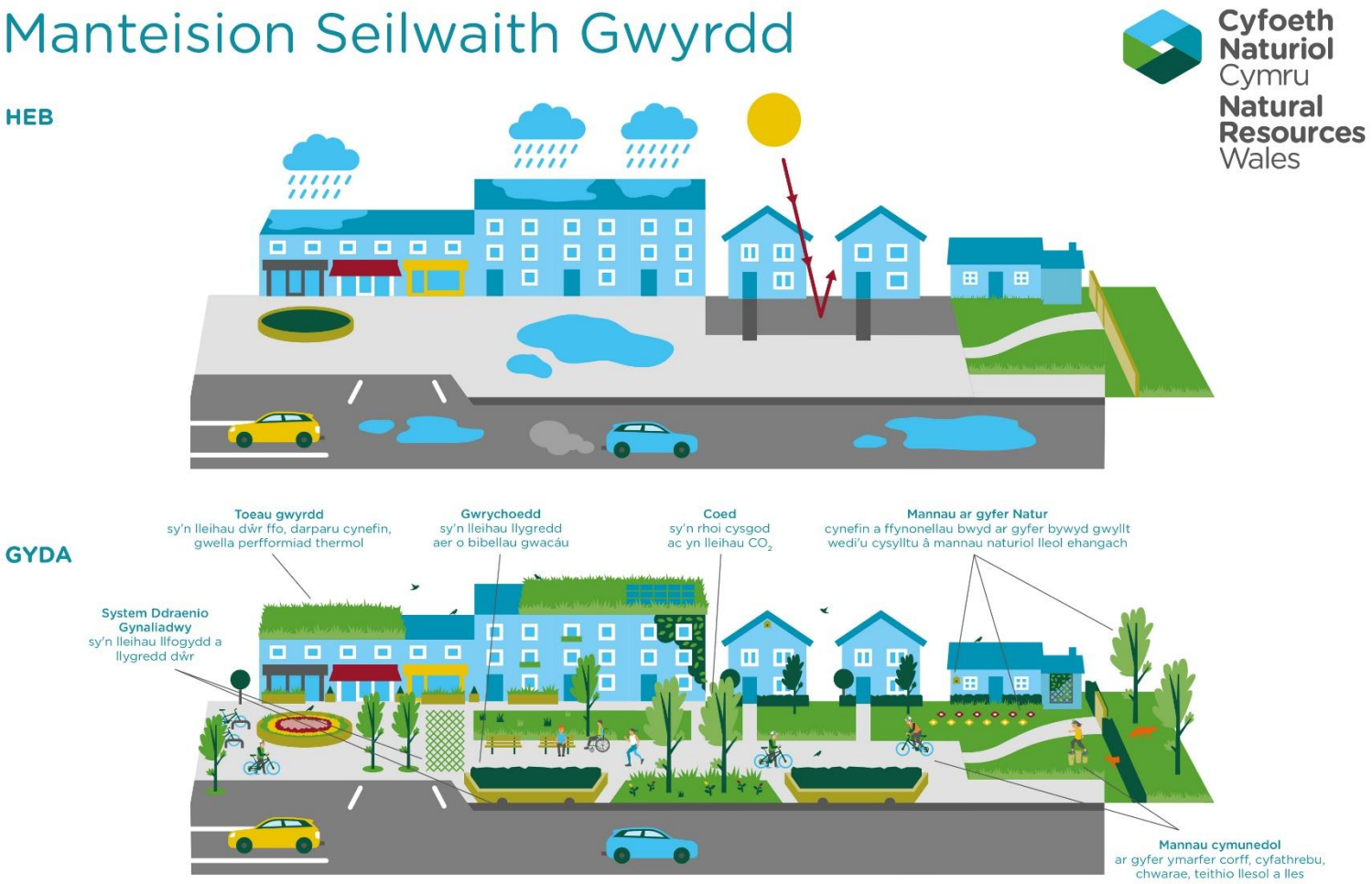
3.5 Yn dibynnu ar sut y caiff ei ddylunio, gall SG ddarparu ystod o fuddion pwysig i bobl a bywyd gwyllt; er enghraifft, cysylltedd gwell drwy lwybrau troed a llwybrau beicio; lle i fyd natur sy'n cyfrannu at y patrwm lleol neu isranbarthol o gynefinoedd cysylltiedig; cyfleusterau hamdden dychmygus sy'n rhoi buddion addysgol a buddion iechyd corfforol i bobl leol; a lleoedd a fydd yn gwrthsefyll effeithiau hinsawdd sy'n newid yn well. Drwy fframio'r broses o integreiddio a

rheoli nodweddion 'naturiol' yn y ffordd hon, mae'n bosibl mwyafu'r manteision niferus y mae'n eu darparu i bobl a bywyd gwyllt. Yn benodol, mae'r manteision y gall SG eu sicrhau yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i):

- **Lliniaru newid hinsawdd** – Gall SG helpu i amsugno carbon deuocsid o'r atmosffer. Er enghraifft, gall plannu coed newydd a diogelu coed aeddfed helpu i fwyafu cyfanswm y carbon sy'n cael ei amsugno (ei atafaelu o'r atmosffer), a thrwy hynny leihau effaith hirdymor gyffredinol newid hinsawdd.
- **Addasu i newid hinsawdd** – Gellir dylunio SG i gefnogi pobl a bywyd gwyllt i addasu'n well i effeithiau newid hinsawdd, yn y presennol ac yn y dyfodol, drwy ddarparu arwynebau athraidd i leihau effaith llifogydd pan fydd yn digwydd, darparu cysgod (drwy goed stryd) a helpu i liniaru effaith ynys wres drefol yn ystod tywydd cynnes.
- **Bioamrywiaeth/Amddiffyn yr amgylchedd** - Mae rhwydweithiau o ansawdd uchel o SG amlswyddogaethol (yn wahanol i gynefinoedd naturiol sydd wedi'u darnio) yn cefnogi bywyd gwyllt i symud drwy'r dirwedd drefol, sy'n hanfodol er mwyn galluogi rhywogaethau i ffynnu. Gellir dylunio SG hefyd i ddarparu cynefinoedd naturiol newydd, gan gefnogi NBB felly, lle bynnag y bo modd.
- **Mynediad, hamdden, chwarae, symud ac amser hamdden** – Gall SG ddarparu mannau i bobl wneud ymarfer corff, chwarae, cymdeithasu, profi a gofalu am fyd natur, ymhlith gweithgareddau eraill sy'n cefnogi iechyd a lles.
- **Cyd-destun a gosodiad tirwedd** – Gall SG helpu i gefnogi ac atgyfnerthu cymeriad lleol y tirwedd, gan gyfrannu at ymdeimlad o le a harddwch naturiol.
- **Lleihau anghydraddoldebau iechyd** - Drwy wella mynediad at SG o ansawdd uchel i bawb, gall ACLl, cymunedau a datblygwyr helpu i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau iechyd.
- **Cynyddu cynaliadwyedd bwyd** – Gellir cynllunio SG i ddarparu mannau i bobl dyfu a chynhyrchu bwyd yn agos at ble maent yn byw, sy'n helpu i leihau'r allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â chludo bwyd.

- **Cefnogi cynaliadwyedd economaidd** – Gall SG ysgogi ffyniant ac adfywio economaidd, gan helpu i greu amgylcheddau o ansawdd uchel lle mae busnesau'n dymuno masnachu a phobl yn dymuno byw.
- **Cefnogi teithio llesol** – Gellir integreiddio SG â chysylltiadau teithio llesol, a all helpu i annog mwy o bobl i gerdded, olwyno a seiclo i gyrchfannau allweddol.

Ffigur 1. Manteision Seilwaith Gwyrdd

Yn cynnwys gwybodaeth Cyfoeth Naturiol Cymru © Cyfoeth Naturiol Cymru a Hawl Cronfa Ddata. Cedwir pob hawl.

3.6 Dylid ystyried bod SG yn seilwaith critigol yn yr un modd ag y defnyddir seilwaith 'gwyn' i adeiladu cyfleustodau, rhwydweithiau trafnidiaeth, ysgolion ac ysbytai. Os yw'n bosibl ei integreiddio i ddyluniad datblygiad ar ddechrau prosiect, ceir potensial i sicrhau arbedion cost sylweddol yn y tymor hir drwy ddarparu buddion lluosog.

Asedau Seilwaith Gwyrdd

3.7 Gellir cynllunio SG ar amrywiaeth o raddfeydd; o adeiladau, strydoedd, a chymdogaethau, i'r tirwedd ehangach. Gellir felly gynllunio/dylunio asedau SG ar bob graddfa. Isod, rydym yn rhestru rhai o'r mathau o asedau SG y gellir eu hintegreiddio ar bob graddfa.

3.8 **Adeiladau:**

- Toeau gwyrdd
- Waliau gwyrdd
- Gerddi
- Systemau casglu dŵr glaw
- Rhodfeydd athraidd

3.9 **Strydoedd:**

- Nodweddion terfyn (perthi)
- Coed stryd
- Ymylon glaswellt
- Llochesi bws gwyrdd
- Systemau Draenio Cynaliadwy (SuDS)
- Palmentydd athraidd
- Parciau bychan
- Cynwysyddion dal planhigion

3.10 **Cymdogaethau:**

- Amwynderau gwyrdd
- Parciau a gerddi cyhoeddus

- Ardaloedd chwarae (h.y., Ardaloedd Chwarae Lleol (LAPs), Ardaloedd Chwarae Lleol â Chyfarpar (LEAPs), ac Ardaloedd Chwarae Cymdogaeth â Chyfarpar (NEAPs)
- Rhandiroedd a mannau tyfu cymunedol
- Caeau chwarae a chaeau chwaraeon
- Mynwentydd ac mynwentydd eglwysi
- Pantiau, cyrs
- Coedwigoedd trefol
- Pyllau a chyrsiau dŵr
- Gwarchodfeydd natur trefol

3.11 **Tirwedd Ehangach:**

- Parciau a gerddi hanesyddol
- Safleoedd ecolegol dynodedig h.y., Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA), Gwarchodfeydd Natur Lleol (GNLl), Safleoedd o Bwysigrwydd ar gyfer Cadwraeth Natur (SINC), ac ati.
- Coridorau gwyrdd yn cysylltu asedau a safleoedd SG allweddol
- Parciau gwledig
- Coedwigoedd a choetiroedd
- Gwastadeddau, gweirgloddiau a gwlypdiroedd
- Coetiroedd cymunedol
- Gwarchodfeydd natur
- Tir amaethyddol

3.12 Mae cysyniad SG yn cymodi'r amcanion sy'n ymddangos yn 'gystadleuol' sef 'datblygu' a 'chadwraeth natur', ac yn cyflwyno dull newydd o'r ffordd y canfyddir y rhain a sut y maent yn rhyngweithio. Mae'n cynnig dull sy'n symud i ffwrdd o'r farn hanesyddol bod yr amgylchedd a datblygu mewn gwrthdaro, i weld yr amgylchedd naturiol fel 'ased' sy'n cael ei ystyried yn rhan hanfodol o'r broses ddatblygu.

4.0 Fframwaith Cynllunio

4.1 Mae'r CDLIN yn gosod y fframwaith i ddarparu cyflenwad priodol a chynaliadwy o dir i adeiladu tai er mwyn darparu cymunedau cydgysylltiedig a chytbwys sy'n ffurfio'r sail sy'n galluogi pawb i fyw'n dda. Nodir y fframwaith cynllunio strategol o fewn Polisi Strategol 17: Cadwraeth a Gwella'r Amgylchedd Naturiol (SP17), a gefnogir gan Bolisïau Rheoli Datblygu (DM) DNP1 – DNP9:

Gwanwyn 2017: Cadwraeth a Gwella'r Amgylchedd Naturiol

DNP1: Datblygiad yng Nghefn Gwlad

DNP2: Cadwraeth Adeiladau Gwledig

DNP3: Anheddau Newydd yng Ngefn Gwlad

DNP4: Ardaloedd Tirwedd Arbennig

DNP5: Safleoedd Cadwraeth Natur Lleol a Rhanbarthol

DNP6: Bioamrywiaeth, Rhwydweithiau Ecolegol, Cynefinoedd a Rhywogaethau

DNP7: Coed, Gwrychoedd a Datblygiad

DNP8: Seilwaith Gwyrdd

DNP9: Diogelu Adnoddau Naturiol ac Iechyd y Cyhoedd

4.2 Mae Polisi DNP8 yn darparu meini prawf polisi penodol i asesu sut mae cynigion datblygu yn diogelu SG presennol ac yn integreiddio SG newydd o ansawdd uchel ar draws y Fwrdeistref Sirol. Mae'n gofyn am gynigion i integreiddio, diogelu a chynnal asedau SG presennol, ac i wella cwmpas, ansawdd, cysylltedd a natur amlswyddogaethol SG presennol a newydd. Lle bo niwed i SG presennol yn anochel, mae Polisi DNP8 yn ei gwneud yn ofynnol i gynigion gyflwyno mesurau lliniaru a mesurau digolledu priodol. Mae'n ofynnol i bob datblygiad gyflwyno DSG. Nod y polisi yw sicrhau bod manteision SG yn cael eu mwyafu drwy'r broses DM.

5.0 Gofynion Cynllunio

5.1 Mae'r adran hon o'r CCA hyn yn darparu canllawiau manwl i ymgeiswyr cynllunio, swyddogion a rhanddeiliaid allweddol eraill ar ddehongliad a chymhwysiad Polisi DNP8 o'r CDLIN, drwy amlinellu'r prif ystyriaethau y dylid mynd i'r afael â hwy drwy'r broses gynllunio. Gan adlewyrchu gofynion Polisi DNP8, mae'r adran hon yn nodi pum cam gwahanol y dylai ymgeiswyr eu dilyn. Drwy ddilyn a gweithredu'r camau hyn yn ofalus ar gyfer cynigion, gall ymgeiswyr leihau'r tebygolrwydd o oedi yn ystod y broses gynllunio. Fe'u nodir fel a ganlyn:

Cam 1: Sefydlu'r Llinell Sylfaen – Deall yr asedau SG presennol, eu swyddogaeth, eu cyflwr a'u cysylltedd.

Cam 2: Integreiddio ac Amddiffyn – Dylunio datblygiad o amgylch SG presennol, amddiffyn asedau sensitif a chynnal cysylltedd.

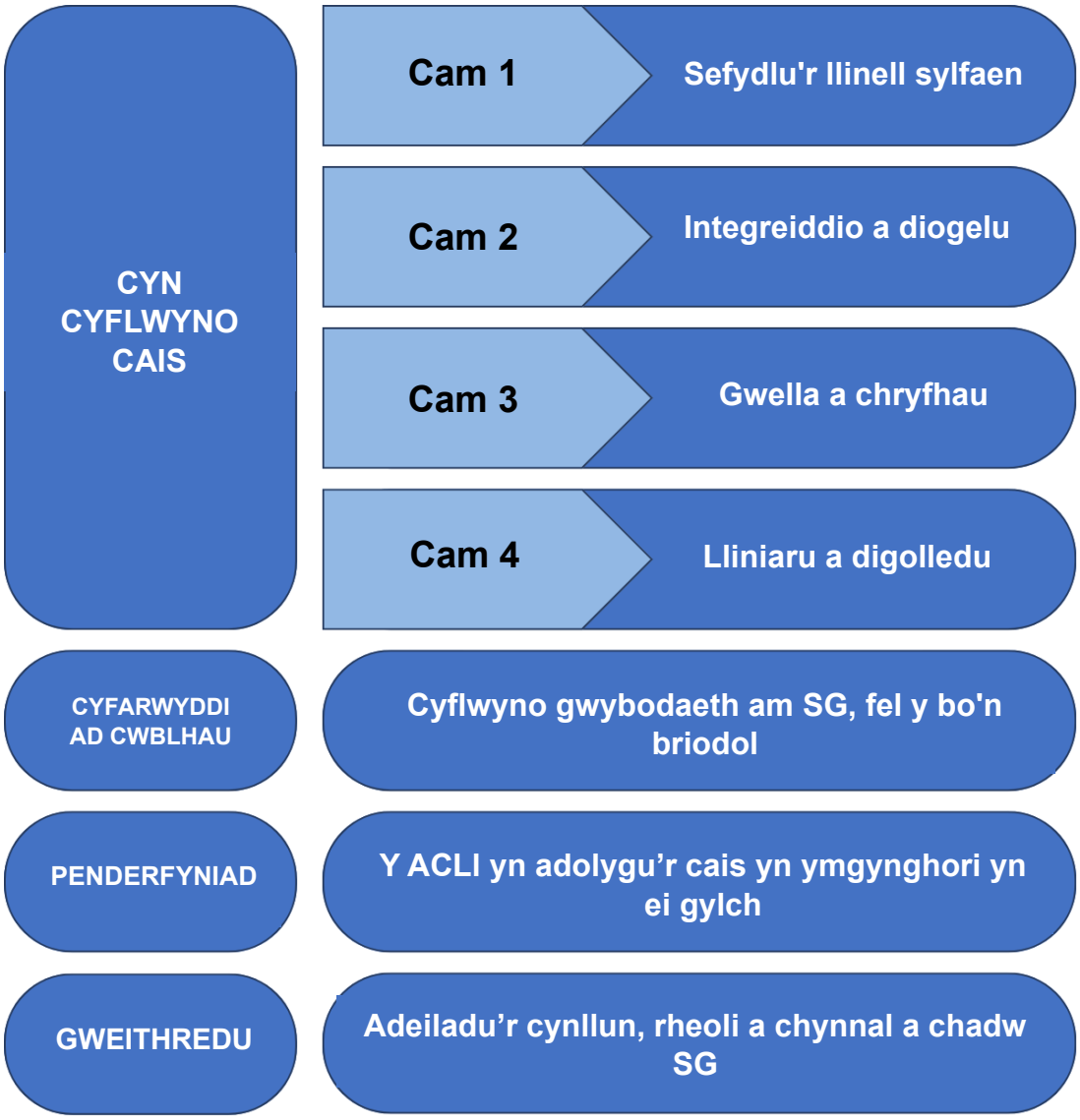
Cam 3: Gwella a Chryfhau – Gwella cwmpas, ansawdd, cysylltedd a natur amlswyddogaethol SG, a phlannu priodol a diogelwch hirdymor.

Cam 4: Lleddfu a Digolledu - Osgoi a lleihau niwed, lleddfu effeithiau anochel a mesurau digolledu am golled anochel.

5.2 Dylid dangos cydymffurfiaeth â DNP8 drwy gyflwyno DSG, gan ddilyn y canllawiau manwl yn y camau canlynol. Darperir templed DSG yn Atodlen B. Ers cyfnod drafftio'r CDLIN, cyhoeddwyd fersiwn wedi'i diweddaru o PCC sy'n egluro ystyr union Asesiad SG yng nghyd-destun cynllunio yng Nghymru. **Dylid nodi y dylid yn hytrach dehongli'r cyfeiriad at 'Asesiad Seilwaith Gwyrdd' (ASG) o fewn Polisi DNP8 fel 'Datganiad Seilwaith Gwyrdd', fel y'i diffinnir yn y CCA hyn ac yn PCC. Dylai DSG fod yn gymesur i raddfa a natur y datblygiad arfaethedig.**

5.3 Dylid cynllunio SG ochr yn ochr â'r holl nodweddion datblygu eraill yn y cam cyn cyflwyno cais i sicrhau ei fod yn cael ei bwysoli'n gyfartal yn y broses ddylunio. Disgwylir i ymgeiswyr ddilyn y broses gam wrth gam a nodir yn yr adrannau canlynol, a dylid amlygu tystiolaeth eglur o'r canlyniadau'n a'u dangos yn eglur drwy'r DSG.

Ffigur 2. Canllawiau Cynllunio a Dylunio SG - Camau Allweddol

5.4 Cam 1: Sefydlu'r llinell sylfaen

5.5 Mae Polisi DNP8 yn ei gwneud yn ofynnol i gynigion datblygu integreiddio, diogelu a chynnal asedau SG presennol ar y safle. Mae hyn yn bwysig gan mai asedau SG presennol, yn y rhan fwyaf o achosion, sy'n cynnig y manteision mwyaf i bobl a bywyd gwyllt. Er enghraifft, mae coed aeddfed yn cydgrynhoi llawer mwy o garbon deuocsid o'r atmosffer na rhai sydd newydd eu plannu. Byddant hefyd yn darparu gwerth bioamrywiaeth sylweddol fwy. Mae'n bwysig felly dechrau drwy ddatblygu dealltwriaeth drylwyr o'r nodweddion SG presennol ar y safle er mwyn eu gwarchod.

Deall Asedau Seilwaith Gwyrdd Presennol

5.6 Mae'n angenrheidiol datblygu dealltwriaeth gynhwysfawr o asedau, swyddogaethau, sensitifrwydd a chysylltiadau SG presennol y safle *cyn* dechrau ar y gwaith dylunio. Cyn y gellir nodi cyfleoedd ar gyfer amddiffyn, gwella a rheoli hirdymor, dylai ymgeiswyr yn gyntaf ddatblygu dealltwriaeth eglur o'r asedau, y swyddogaethau a'r rhwydweithiau SG sy'n bresennol o fewn a gerllaw'r safle.

Adolygu tystiolaeth strategol bresennol

5.7 Dylai ymgeiswyr yn gyntaf adolygu ASG diweddaraf yr ACLl a thystiolaeth strategol berthnasol arall i ddeall cyd-destun SG ehangach y safle a'r ardal gyfagos.

5.8 Gall tystiolaeth berthnasol gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- ASG diweddaraf y Cyngor;
- Mapio rhwydwaith ecolegol;
- Asesiadau o gymeriad tirwedd
- Rhestrau o gynefinoedd;
- Mapio risg llifogydd a draenio;
- Asesiadau o fannau agored;
- Rhwydweithiau mynediad a theithio llesol;
- Dynodiadau amgylcheddol cyfagos.

5.9 Gellir cael gwybodaeth allweddol o'r canlynol (nid yw hon yn rhestr hollgynhwysol):

- **SEWBReC:** Dylid cynnal sgrinio i ganfod presenoldeb rhywogaethau a chynefinoedd gwarchodedig ar sail y data a ddarperir gan SEWBReC.
- **MapDataCymru:** Amrywiaeth eang o ddata sydd ar gael i'r cyhoedd a allai gefnogi deall llinell sylfaen SG / bioamrywiaeth. Mae MapDataCymru yn cynnwys setiau data sy'n cynnwys Cynefinoedd Blaenoriaethol, y Rhestr o Goedwigoedd Hynafol, rhwydweithiau cynefinoedd, ymysg setiau data defnyddiol eraill.
- **Setiau data CNC:** Mae setiau data CNC yn darparu gwybodaeth amgylcheddol ar gynefinoedd, rhywogaethau, safleoedd dynodedig,

coetiroedd, dŵr, perygl llifogydd ac adnoddau naturiol eraill, y gellir eu defnyddio i nodi cyfyngiadau ac ymdeimladau ecolegol.

5.10 Dylai ymgeiswyr cynllunio ddechrau drwy gyfeirio at y mapiau o is-barthau a/neu safleoedd strategol a gynhwysir yn yr ASG diweddaraf ar gyfer lleoliad y cynnig. Dylid defnyddio'r mapiau hyn i nodi a mapio'r asedau SG presennol o fewn ac

Hillside, Pen-Y-Fai

yn ymyl safle'r datblygiad, gan ddarparu dealltwriaeth gychwynnol o linell sylfaen SG y safle. Mae'r ASG yn nodi prif asedau (e.e. coetiroedd hynafol, dyfrhaenau, cyrion, safleoedd bywyd gwyllt lleol, ac ati) ac yn ystyried eu gwerth ecolegol, cymdeithasol a swyddogaethol. Bydd yr ASG yn cael ei adolygu a'i ddiweddaru o bryd i'w gilydd; felly, dylai ymgeiswyr sicrhau bod y fersiwn ddiweddaraf yn cael ei defnyddio i lywio'r broses o asesu a dylunio cynigion.

Cynnal Archwiliad SG Safle-Benodol

5.11 Dylid ystyried bod cyfeirio at ur ASG yn fan cychwyn yn unig. Disgwylir i ymgeiswyr ategu'r data hwn â'u harchwiliad manwl eu hunain o asedau SG presennol, o fewn ac wrth ymyl terfyn llinell goch y safle. Dylai'r dadansoddiad hwn nodi ac asesu:

- Asedau SG presennol o fewn a gerllaw'r safle;
- Topograffeg a ffurf y tir;
- Coed, gwrychoedd, coetiredd, a chynefinoedd;
- Cyrsiau dŵr a seilwaith glas;
- Hawliau Tramwy Cyhoeddus (HTC) a llwybrau mynediad;
- Nodweddion tirwedd ac ardaloedd cymeriad lleol;
- Coridorau ecolegol a cherrig camu;
- Cyflwr presennol, sensitifrwydd a gwerth; a
- Dynodiadau lleol a chenedlaethol perthnasol.

5.12 Dylai cwmpas a math yr arolygon sydd eu hangen fod yn gymesur â chyd-destun, nodweddion, a sensitifrwydd y safle. Ar gyfer pob datblygiad mawr, argymhellir defnyddio ymgynghorwyr cynllunio, tirweddio, coedwigol ac ecolegol i ddarparu arweiniad ar y math a lleoliad SG sy'n briodol o fewn y cynnig. Ar gyfer cynlluniau bach mewn lleoliadau sensitif, gall hefyd fod yn briodol ceisio arbenigedd.

5.13 Dylid hefyd ymgysylltu â pheirianwyr, penseiri a chynllunwyr ynghylch yr un prosiect datblygu, er mwyn sicrhau bod agweddau ar y dirwedd a bioamrywiaeth yn cael eu hystyried yn llawn drwy gydol y broses ddatblygu. Bydd defnyddio'r dull hwn yn helpu i sicrhau bod agweddau tirwedd a

bioamrywiaeth y datblygiad yn cael eu hystyried yn llawn a'u hintegreiddio'n llwyddiannus â phob agwedd arall ar y datblygiad.

5.14 Ar gyfer datblygiadau mawr ger ffin y Fwrdeistref Sirol, dylai'r dadansoddiad ymestyn i gynnwys unrhyw asedau SG yn ardaloedd awdurdodau cyfagos y gallai datblygiadau effeithio arnynt. Yn y cyd-destun hwn, mae "o fewn ardal y safle" yn cyfeirio at yr ystyriaethau trawsffiniol hyn.

5.15 Dylai'r archwiliad SG nodi a mapio asedau yn y safle ac o'i amgylch, gan ddarparu cymaint o fanylion â phosibl. Dylai'r archwiliad SG fod yn gymesur â maint a graddfa'r datblygiad arfaethedig. Fel arfer, dim ond gwerthusiadau cyfyngedig fydd eu hangen ar safleoedd llai, ond gallai safleoedd mwy orfod cael archwiliadau helaeth a chymhleth, gan nodi asedau a choridorau SG sensitif sy'n bellach o derfyn llinell goch y safle.

Asesu Ymarferoldeb, Cysylltedd a Gwydnwch yr Ecosystem

5.16 Yn ogystal ag asesu presenoldeb a lleoliad asedau SG, dylai'r archwiliad SG hefyd nodi'r canlynol:

- Eu rôl amlswyddogaethol;
- Gwerth ecolegol;
- Swyddogaeth hamdden a chyfleuster;
- Swyddogaeth draenio a gwydnwch hinsawdd;
- Cysylltedd i bobl a bywyd gwyllt; a
- Cysylltiadau â rhwydweithiau SG ehangach.

5.17 Dylai ymgeiswyr ddefnyddio'r 'Fframwaith DECCA' i asesu gwydnwch ecosystemau ar y safle, ac yn ei ymyl. Wedi'i ddatblygu gan CNC, mae'r fframwaith yn darparu system ar gyfer deall a gwella gwydnwch ecosystemau. Mae'n nodi pum priodoledd i wydnwch ecosystemau, a bydd iechyd ecosystemau'n cael ei wella os cynllunnir mesurau i'w gwella. Mae'r priodoleddau hyn yn cynnwys:

- **Amrywiaeth** – h.y., cynyddu cyfoeth planhigion fasgwlaidd ac anfasgwlaidd, creu cynefinoedd newydd ac adfer y rhai presennol, agor mosaigau a darparu tirweddau 'anniben' / clytwaith.

- **Ehangder** – h.y., adfer cynefinoedd anffafriol (megis nodweddion a reolir yn ddwys neu rai yr amharwyd arnynt), ehangu maint coetiroedd a glaswelltiroedd presennol, darparu blychau nythu a lloches ychwanegol i rywogaethau, cynnal yr arwynebedd mwyaf posibl o gynefin presennol sy'n cefnogi bioamrywiaeth, yn enwedig cynefinoedd a rhywogaethau blaenoriaeth 'Adran 7' (o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016).
- **Cyflwr** – h.y., Gwella strwythur cynefin, rheoli INNS, cael gwared ar nodweddion annymunol, rheoli erydiad, atal llygredd, rheoleiddio llifogydd a gwella iechyd y pridd.
- **Cysylltedd** - h.y., cysylltu coetiroedd â gwrychoedd, lliniaru 'ymylon wedi'u tocio', cyflwyno cynefinoedd a nodweddion dilyniannol, creu byfferau llystyfiant, adfer coridorau glannau afonydd, gosod toeau gwyrdd, adfer waliau cerrig
- **Addasrwydd** – h.y., Defnyddio atebion sy'n seiliedig ar natur megis SuDS, creu coetiroedd ac adfer corstiroedd ac ystyried yr uchod i alluogi ecosystemau i adfer o bwysau amgylcheddol a gwrthsefyll tarfu yn y dyfodol.

5.18 Drwy asesu i ba raddau y mae SG presennol y safle yn cefnogi pob un o'r pum maen prawf uchod, mae'n bosibl sefydlu cyfraniad y safle at wydnwch ecosystem. Dylai'r DSG a gyflwynir â'r cynigion ddangos sut mae'r datblygiad yn cefnogi gwydnwch ecosystem yn unol â fframwaith DECCA. Wrth gymhwyso Fframwaith DECCA i ddatblygiad, gall fod yn ddefnyddiol cyfeirio at Bapur Briffio 'Net Benefit for Biodiversity' CIEEM.

5.19 Fel rhan o'r broses hon, dylai ymgeiswyr gwblhau asesiad o gysylltedd pob ased i bobl a bywyd gwyllt, nid yn unig ynghylch yr ased hwnnw ar ei ben ei hun, ond hefyd ynghylch sut mae'n 'cysylltu' ag asedau o ansawdd uchel ar y safle ac o fewn ardal ger terfyn y llinell goch. Bydd mwy o bwyslais yn cael ei roi ar amddiffyn asedau sy'n darparu cysylltedd at asedau eraill.

5.20 Pan fydd dealltwriaeth drylwyr o asedau SG presennol wedi'i sefydlu, dylid cynnal ymweliadau â'r safle i asesu'r ystod o swyddogaethau/manteision (gwasanaethau ecosystem) a ddarperir gan bob ased SG o fewn a gerllaw safle'r datblygiad.

5.21 Yn ystod yr ymweliad â'r safle, dylid rhoi ystyriaeth arbennig i:

- Goridorau ecolegol;
- Darnio cynefinoedd
- Llwybrau symud;
- Cysylltiadau â mannau gwyrdd cyfagos; a
- Chyfleoedd i gryfhau cysylltedd y rhwydwaith.

Paratoi Cynllun Cyd-destun Seilwaith Gwyrdd

5.22 Dylid cyflwyno canfyddiadau'r Archwiliad SG yn weledol drwy baratoi Cynllun Cyd-destun SG i lywio dyluniad gosodiad y safle er mwyn mwyafu'r manteision a ddarperir gan asedau SG presennol ar safle'r datblygiad ac yn y cyffiniau. Gall y Cynllun Cyd-destun SG helpu i lywio trafodaethau ynghylch dyluniad y safle yn y cam cyn cyflwyno cais.

5.23 Dylai hyn:

- Nodi asedau SG a chyfyngiadau presennol;
- Mapio coridorau a chysylltiadau;
- Nodi nodweddion sensitif y dylid eu diogelu;
- Amlygu cyfleoedd ar gyfer gwella ac integreiddio; a
- Dangos perthynas y safle â'r rhwydwaith SG ehangach.

5.24 Dylid cwblhau'r Cynllun Cyd-destun SG fel rhan o'r DSG a'i ddefnyddio i lywio gosodiad a dyluniad y safle.

5.25 Cam 2: Integreiddio ac Amddiffyn

5.26 Pan fydd dealltwriaeth fanwl o'r asedau SG presennol a'r swyddogaethau y maent yn eu darparu ar safle'r datblygiad ac yn y cyffiniau wedi'i sefydlu, y cam nesaf fydd rhoi strategaethau ar waith i'w hintegreiddio i ddyluniad y datblygiad ac i'w gwarchod. Dylid defnyddio'r Cynllun Cyd-destun SG a baratowyd fel rhan o'r Archwiliad SG i lywio'r cam hwn.

5.27 Dylai datblygiad geisio adlewyrchu a chryfhau cymeriad unigryw'r ardal leol drwy warchod ac integreiddio nodweddion tirwedd presennol (h.y., coedwigaeth hynafol, nodweddion hanesyddol/diwylliannol pwysig, gwrychoedd ac ati). Wrth wneud hyn, gellir dylunio SG i atgyfnerthu cymeriad unigryw yr ardal, sy'n

gyfraniad pwysig at greu lleoedd effeithiol. Rhaid cadw'r asedau SG presennol a nodwyd fel rhan o Archwiliad SG, lle bynnag y bo modd, a'u hintegreiddio i ddyluniad y datblygiad. Dylid ystyried hyn yn gynnar yn y broses ddylunio datblygiad i sicrhau bod asedau'n rhan annatod o ddyluniad y datblygiad. Dylid hefyd ystyried yr ystod o swyddogaethau y mae pob ased SG yn eu darparu, a dylid hefyd ymgorffori mesurau i ddiogelu'r rhain yn nyluniad y datblygiad.

5.28 Isod, rhestrir nifer o egwyddorion y gall datblygiadau gadw atynt sicrhau i sicrhau bod asedau SG presennol yn cael eu hintegreiddio'n llawn i ddyluniad y safle.

Datblygu Dyluniad o amgylch Asedau SG Presennol

5.29 Dylai asedau SG presennol lywio cynllun y safle o'r camau dylunio cynharaf. Dylid defnyddio'r Cynllun Cyd-destun SG fel prif offeryn dylunio wrth baratoi cynigion dylunio.

5.30 Dylid ymdrechu'n deg i gadw asedau SG presennol o fewn y gosodiad gan eu bod yn ffurfio bioamrywiaeth a chysylltedd SG hanfodol ac yn nodwedd gynhenid o'r dirwedd. Mae'r math hwn o asedau yn cynnwys coed aeddfed, hen goed, gwrychoedd, coetiroedd, glaswelltiroedd, nentydd, pyllau, gwlypdiroedd a chynefinoedd llawn rhywogaethau. Ni ddylid trin SG fel lle gweddilliol sy'n aros ar ôl i olion datblygiad gael eu sefydlu, ond yn hytrach, dylid ei drin fel rhan annatod o ddyluniad y datblygiad.

Coed

5.31 Cyfeiriwch at CCA 07: Coed a Datblygiad a Pholisi *DNP7: Coed, Gwrychoedd a Datblygiad* y CDLlN. Dylid gwarchod coed presennol - yn enwedig coed aeddfed - rhag datblygiad, gan eu bod yn cyflawni swyddogaethau pwysig o ran darparu cysgod yn ystod tywydd poeth, gwerth bioamrywiaeth ac atafaelu carbon. Dylid ffensio coed presennol (yn unol â BS5837:2012) yn ystod y gwaith adeiladu. Dylid cyflwyno cynllun drafft yn dangos y coed arfaethedig i'w cadw a'u tynnu yn ystod unrhyw drafodaethau cyn-gais gyda'r Cyngor. Dylid gweithredu'n ofalus i sicrhau na fydd unrhyw waith ar y ddaear yn tarfu ar, nac yn niweidio, system wreiddiau tanddaearol pob coeden. O ran unrhyw goed a gollir, mae PCC yn ei gwneud yn ofynnol i goed newydd gael eu plannu i gymhareb sy'n cyfateb i bwysigrwydd ansawdd, amgylcheddol ac ecolegol y

coed a gollwyd. Rhaid i hyn gael ei wneud yn ddelfrydol ar y safle, neu'n union gerllaw ysafle, a hynny â chymhareb o 3 coeden (o leiaf) o fath tebyg a maint cyfatebol yn cael eu plannu am bob 1 a gollir.

Gwrychoedd

5.32 Mae'r Rheoliadau Gwrychoedd (1997) yn darparu rhywfaint o amddiffyniad i'r gwrychoedd hynny a ystyrir yn 'wrychoedd hynafol a/neu fioamrywiol'. Mae'r rheoliadau'n eithrio'r rheiny sy'n ffurfio cwrtilau domestig. Fodd bynnag, dylid blaenoriaethu pob clawdd byw i'w gadw oherwydd eu potensial i wneud cyfraniad gwerthfawr at fioamrywiaeth, cysylltedd a chymeriad y tirwedd. Mae'n hanfodol asesu cyflwr ac arwyddocâd gwrychoedd presennol cyn penderfynu a ddylid eu tynnu. O ran coed, dylai gwrychoedd

Ger Eglwys Sant Teilo, Merthyr Mawr.

gael eu ffensio'n ddigonol a'u diogelu yn ystod y gwaith adeiladu a'u hymgorffori yn nyluniad y datblygiad. Dylid darparu digon o le ar y ddwy ochr i wrychoedd i amddiffyn eu systemau gwreiddiau a'u swyddogaeth ecolegol, a sicrhau y gellir eu cynnal a'u cadw'n briodol. Gellir integreiddio llwybrau/ffyrdd beicio â chyfnewidfeydd presennol lle na fydd hyn yn peryglu eu swyddogaeth ecolegol, gan gynnwys drwy oleuadau amhriodol, tarfu neu golli cysylltedd.

Glaswelltiroedd â Llawer o Rywogaethau

5.33 Dylid blaenoriaethu glaswelltiroedd sydd â llawer o rywogaethau (neu laswelltiroedd naturiol) i'w cadw gan fod y cynefinoedd hyn yn anodd eu hail-greu'n llwyddiannus. Dylid blaenoriaethu rheoli a chadw glaswelltiroedd presennol sydd â llawer o rywogaethau dros blannu/hadu, oherwydd eu gwerth bioamrywiaeth.

Cynefinoedd Eraill

5.34 Dylid asesu, cadw ac ymgorffori pob cynefin ecolegol (gan gynnwys y rhai a restrir uchod) yn y cynnig, lle bynnag y bo modd. Dylid osgoi colli a darnio cynefinoedd, yn enwedig lle maent yn cynnal cynefinoedd blaenoriaethol, rhywogaethau gwarchodedig/blaenoriaethol (fel y'u rhestrir yn Adran 7 Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016), neu'n rhan o'r rhwydweithiau SG ehangach.

<u>Diogelu Asedau SG Sensitif</u>

5.35 Pan fydd asedau SG sensitif wedi'u nodi, dylid ymdrechu'n deg i'w diogelu rhag a) gweithgareddau adeiladu; a b) gweithgareddau gweithredol drwy gydol oes y datblygiad. Isod, nodir rhai egwyddorion y disgwylir i ddatblygwyr eu dilyn wrth ystyried hyn.

5.36 **Dylunio o amgylch SG yn hytrach nag ôl-osod** - Rhaid i gynigion datblygu warchod asedau SG presennol, lle bynnag y bo modd. Dylai SG presennol lywio dyluniad y safle. Mae hyn yn sylweddol fwy cost-effeithiol, yn cynhyrchu buddion ecolegol mwy, ac yn osgoi cyfyngiadau strwythurol a gofodol seilwaith llwyd. Dylid ystyried ôl-osod SG fel dewis olaf.

5.37 **Osgoi Darnio Rhwydweithiau SG Presennol** - Dylai datblygiadau sicrhau, lle nad yw'n bosibl osgoi colli asedau SG, eu bod yn osgoi darnio'r rhwydwaith

SG. Er enghraifft, rhaid blaenoriaethu cysylltedd y rhwydwaith SG, a dylai datblygiadau osgoi creu 'ynysoedd' SG anghysylltiedig.

5.38 **Cyfateb Strydoedd, Adeiladau a Seilwaith Arall â Nodweddion Tirwedd Presennol** – Dylid cynllunio cynigion datblygu i ymateb yn gadarnhaol i nodweddion tirwedd presennol ac asedau SG, â strydoedd, lleoedd, a chynlluniau adeiladau yn cyd-fynd â strwythur tirwedd presennol ac yn cael eu hintegreiddio ynddo.

5.39 Cadw a Byffro Asedau Sensitif - Dylid gwarchod asedau SG sensitif, megis coetiroedd hynafol, coed aeddfed, cynefinoedd blaenoriaethol, dyfrffyrdd a nodweddion ecolegol eraill, drwy ddarparu parthau byffro priodol. Dylid cynllunio cynigion datblygu i gynnal byffer addas o amgylch asedau SG sensitif er mwyn osgoi effeithiau andwyol ar eu cyfanrwydd, eu swyddogaeth, eu cysylltedd, a'u gwerth ecolegol. Dylid ceisio cyngor ecolegydd/coedwigwr cymwys i sefydlu'r byffer priodol o amgylch pob ased.

5.40 Parthau Gwahardd Adeiladu (PGA) – Dylid gwarchod asedau SG sensitif a nodwyd ar y Cynllun Cyd-destun SG yn ddigonol rhag gwaith adeiladu. Er enghraifft, dylid nodi PGA o waelod coeden y goeden yn unol â'r canlynol: S5837:2012 Trees in relation to design, demolition and construction– Recommendations. Dylid amddiffyn y CEZ â ffens sylweddol a'i eithrio o weddill ardal y safle adeiladu. Os oes angen gwaith o fewn y CEZ, rhaid cysylltu ag Ecolegydd y Cyngor yn ystod y cyfnodau dylunio a gweithredu i nodi mesurau i leihau'r difrod i'r eithaf.

5.41 **Parthau Gwarchod Gwreiddiau (PGG)** - Dylai cynigion datblygu warchod gwreiddiau coed a choetiroedd presennol rhag ymledu, cloddio, cywasgu, newidiadau i lefelau ac effeithiau niweidiol eraill sy'n deillio o'r datblygiad. Fel arfer, caiff yr RPA ei gyfrifo drwy fesur diamedr y boncyff 1.5 metr uwchlaw lefel y ddaear, ac yna lluosi'r pellter hwn â 12 a throsi'r canlyniad yn radiws wedi'i ganoli ar y goeden. Dylai dyluniad PGG gael ei gadarnhau gan goedwigwr cymwys.

5.42 **Rheoli Gwaith Adeiladu yn ystod Tymor Nythu Adar** - Dylid cynllunio gweithgareddau adeiladu i osgoi effeithiau ar adar sy'n nythu, lle bynnag y bo

modd. Er bod prif tymor nythu adar fel arfer o fis Mawrth i fis Awst, gall gweithgarwch nythu ddigwydd yn gynharach, gan gynnwys yn ystod mis Chwefror. Lle cynigir clirio llystyfiant, dymchwel, neu waith arall a allai achosi tarfu, dylid cynnal arolwg a gwiriadau ecolegol priodol cyn ymgymryd â gwaith. Nid yw presenoldeb adar sy'n nythu o reidrwydd yn atal datblygiad rhag mynd rhagddo, ond rhaid rheoli'r gwaith yn unol â chyngor ecolegydd cymwys i osgoi niwed i adar sy'n nyth neu darfu arnynt a chydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol.

5.43 **Mesurau Atal Llygredd** – Gall mesurau megis rheoli rhediad dŵr wyneb i mewn i gorsydd dŵr cyfagos, atal llygredd i gorsydd dŵr, pyllau, gwlypdiroedd a dŵr daear gan waddod, cemegau a thanwyddau, lleihau i'r eithaf effeithiau llygredd aer ar gynefinoedd a llystyfiant sensitif, rheoli cynhyrchu llwch o ganlyniad i waith adeiladu, atal llygredd a chaledu'r pridd, storio tanwyddau, olewau a chemegau'n briodol, ac ymgorffori SuDS sy'n helpu i amsugno dŵr/trin rhediad dŵr cyn ei ollwng i'r amgylchedd naturiol cyfagos oll helpu i leihau i'r eithaf effeithiau llygredd ar fywyd gwyllt lleol a SG.

5.44 **Effeithiau Golau** - Dylid cymryd mesurau i ddiogelu cynefinoedd naturiol presennol rhag golau, yn ystod y gwaith adeiladu ac yn ystod oes y datblygiad. Dylid gosod goleuadau dros dro a pharhaol ymhell o gynefinoedd naturiol sensitif, a sicrhau y ceir cyn lleied â phosibl ohonynt. O leiaf, dylai'r holl oleuadau wynebu i lawr ac osgoi golau'n gollwng ar gynefinoedd a ddefnyddir gan fywyd gwyllt nosol megis coed, ffensys byw a blychau ystlumod. Gellir gosod goleuadau sy'n sensitif i ymlusgiaid i helpu i leihau tarfu ar fywyd gwyllt nosol. Gall fod angen cynlluniau goleuo priodol a diagramau lwcs, ar gyfer gweithgareddau adeiladu a gweithredol datblygiad, a hefyd drwy'r broses gynllunio; dylai'r rhain ddangos sut y mae tarfu gan oleuadau ar SG a bywyd gwyllt wedi'i osgoi/lleihau i'r eithaf. I gael rhagor o wybodaeth am effeithiau goleuadau ar fywyd gwyllt, cyfeiriwch at Ganllaw 'Bats and Artificial Lighting in the UK' Guidance Note GN 08 / 23' gan y Bat Conservation Trust.

5.45 **Cynlluniau Rheoli Amgylcheddol Adeiladu (CRhAA)** – Lle bo'n briodol, dylai cynigion datblygu baratoi CRhAA i sicrhau bod SG yn cael ei ddiogelu'n ddigonol yn ystod adeiladu'r datblygiad.

5.46 **Ymgorffori Draeniau/Nodweddion Naturiol Presennol** – Dylai cynigion datblygu ymgorffori nodweddion naturiol a phatrymau draenio presennol yn nyluniada gosodiad y cynllun, lle bynnag y bo modd.

5.47 **Rheoli Adeiladu** – Yn ystod gwaith adeiladu, dylid amddiffyn SG drwy ffensio ardaloedd sensitif a dylid amseru'r gwaith yn ofalus i osgoi adegau o'r flwyddyn pan fo'n bosibl tarfu ar rywogaethau penodol (h.y., yn ystod tymor nythu).

5.48 **Rheolaeth a Chynnal a Chadw Hirdymor** – Dylid cyflwyno cynlluniau rheolaeth a chynnal a chadw hirdymor priodol ar gyfer asedau SG presennol gyda'r cais cynllunio. Dylai'r rhain gynnwys manylion am fesurau i ddiogelu asedau SG a gadwir drwy gydol cyfnod adeiladu a gweithredu'r datblygiad. Dylai hyn gynnwys mesurau rheoli adeiladu priodol, trefniadau hirdymor ar gyfer cynnal a rheoli, a darpariaethau i amnewid, os bydd angen.

Cynnal a Chryfhau Cysylltedd Presennol

5.49 Lle mae cysylltiadau/coridorau cynefinoedd allweddol wedi'u nodi yng Nghynllun Cyd-destun SG, dylid cymryd camau i sicrhau eu bod yn cael eu cynnal a'u cryfhau gymaint â phosibl. Dylid gadael y coridorau hyn yn ddi-dor a'u gwella, lle bynnag y bo modd. Gall coridorau llinellol o'r fath gynnwys gwrychoedd, coetiroedd, glannau afonydd, a chamlesi sy'n gweithredu fel 'priffyrdd' ar gyfer symudiadau rhywogaethau a llif genetig, sy'n hanfodol i alluogi bywyd gwyllt i ffynnu.

5.50 Lle cynigir seilwaith newydd a fydd yn torri coridor a nodwyd, dylid darparu cynefinoedd naturiol amgen i ddarparu cysylltedd newydd ar draws y seilwaith hwnnw. Er enghraifft, ar gyfer adeilad newydd, gall waliau a thoeau gwyrdd, strydoedd â choed ar eu hyd, neu goridorau gwyrdd llinol ar hyd afonydd, camlesi, ffyrdd a rheilffyrdd oll helpu i ddarparu'r cysylltiadau sydd eu hangen ar fywyd gwyllt i symud drwy'r dirwedd. Gall 'pontydd' ecolegol dros neu o dan seilwaith newydd helpu bywyd gwyllt i oresgyn y rhwystrau a grëir gan ffyrdd, rheilffyrdd ac adeiladau newydd.

5.51 Cam 3: Gwella a Chryfhau

5.52 Wedi ymdrin â gwarchod ac integreiddio asedau SG presennol yn y cam blaenorol, mae'r adran hon y CCA yn amlinellu sut y gall cynigion datblygu

wella maint, ansawdd, cysylltedd, a natur amlswyddogaethol SG er mwyn sicrhau buddion amgylcheddol, cymdeithasol, economaidd, a chreu lleoedd ehangach.

5.53 Mae'n bwysig bod unrhyw ddarpariaeth SG a dyluniad bioamrywiaeth fel rhan o ddatblygiad yn integreiddio priodweddau fframwaith DECCA (fel disgrifir uchod) yn briodol. Wrth ddylunio mesurau i wella SG, dylai ymgeiswyr sicrhau eu bod yn cefnogi pob un o'r pum priodoledd (amrywiaeth, maint, cyflwr, cysylltedd, addasrwydd) sydd, gyda'i gilydd, yn cefnogi a chryfhau gwydnwch ecosystem.

Castellnewydd, Pen-y-bont ar Ogwr

Ehangder Gwelliannau

5.54 Rhaid i gynigion datblygu wneud y mwyaf o orchudd SG ar draws safle'r datblygiad. Er y bydd gan bob datblygiad ei gyfyngiadau ei hun, dylai cynigion datblygu geisio mwyafu'r defnydd o ddeunyddiau tirweddu meddal ac athraidd ar draws y safle, gan leihau i'r eithaf y defnydd o arwynebau caled diangen. Lle bo modd, dylid adeiladu waliau gwyrdd a thoeau gwyrdd.

5.55 Dylid ceisio cyfleoedd i fwyafu gorchudd coed ar draws safle'r datblygiad, drwy blannu coed newydd. Dylid creu cynefinoedd newydd, lle bynnag y bo modd, ar yr amod na fyddant yn gwrthdaro â'r defnydd sylfaenol a grëir gan y cynnig. Dylid gosod SuDS i leddfu i'r eithaf effaith llifogydd dŵr arwyneb, gan ddarparu gwerth bioamrywiaeth a hamdden hefyd.

5.56 Mae'r ASG yn nodi cyfleoedd lleol ar gyfer ehangu SG (e.e. bylchau yn y rhwydwaith, tir sy'n cael ei danddefnyddio, ac ati). Dylai datblygiadau gyfateb cynigion â'r cyfleoedd a restrir yn y ASG diweddaraf ar gyfer yr is-ardal lle maent wedi'u lleoli.

5.57 Gall integreiddio ystod o fesurau SG o fewn dyluniad cynllun helpu i gynyddu gorchudd gwyrdd cyffredinol, cryfhau natur amlswyddogaethol, a sicrhau buddion amgylcheddol a chreu lleoedd ehangach. Mae mesurau a allai gyfrannu at ehangu graddau SG yn cynnwys:

- Llystyfiant lled-naturiol (e.e. coed, coetir, glaswelltir llawn rhywogaethau) a gynhelir neu a sefydlir ar y safle;
- Gwlypdir neu ddŵr agored (lled-naturiol; heb ei glorineiddio) a gaiff ei gynnal neu ei sefydlu ar y safle;
- To gwyrdd dwys neu blanhigion dros y strwythur; is-haen â dyfnder setlo isaf o 150mm;
- Coed safonol wedi'u plannu mewn pyllau coed cysylltiedig â chyfaint pridd o leiaf ddwy ran o dair o arwynebedd rhagamcanol canopi'r goeden aeddfed;
- To gwyrdd helaeth â sylfaen â dyfnder gosodedig o 80mm o leiaf;
- Plannu planhigion lluosflwydd sy’n cynnwys llawer o flodau

- Gerddi glaw ac elfennau draenio cynaliadwy eraill wedi'u gorchuddio â llystyfiant;
- Gwrychoedd
- Coed safonol wedi'u plannu mewn pyllau â chyfaint y pridd yn llai na dwy ran o dair o arwynebedd rhagamcanol canopi'r goeden aeddfed;
- Wal werdd - system fodiwlaidd neu blanhigion dringo â gwreiddiau yn y pridd (gweler Canllaw NBS ynghylch Gwyrddu Ffasadau); a
- Plannu gorchudd tir - Dylai'r holl blanhigion newydd fod yn rhywogaethau cynhenid o darddiad lleol.

Gwella Ansawdd

5.58 Nid yw gwella ansawdd SG yn dibynnu'n unig ar fwyafu ei faint ar draws y safle datblygu, ond ar ba mor effeithiol y mae'n gweithredu, yn perfformio, ac yn cyfrannu at gymeriad, gwydnwch a gwerth bioamrywiaeth lle, a pha mor dda yw'r lle i fyw ynddo. Mae ei ansawdd hefyd yn dibynnu ar ba mor dda y caiff ei ddylunio i sicrhau ei hirhoedledd. Dylai seilwaith gwyrdd o ansawdd uchel fod yn amlswyddogaethol, wedi'i gysylltu'n dda, yn hygyrch lle bo'n briodol, yn wydn i effeithiau newid hinsawdd yn y dyfodol, ac wedi'i ddylunio i ddarparu buddion amgylcheddol a chymdeithasol hirdymor.

5.59 Bydd natur y gwelliannau yn dibynnu ar natur, maint a lleoliad y cynnig datblygu a'r math o SG o fewn a gerllaw'r safle. Dylai asedau SG newydd a gyflwynir fel rhan o ddyluniad datblygiad:

- Ymateb yn gadarnhaol i gymeriad a chyd-destun y tirwedd lleol;
- Darparu lliw a diddordeb drwy gydol y flwyddyn, ofyn am y cynnal a chadw lleiaf, a bod yn addas ar gyfer y defnydd/swyddogaeth ofynnol;
- Cefnogi bioamrywiaeth a gwydnwch ecolegol;
- Cyfrannu at addasu i'r hinsawdd ac oeri trefol (h.y., darparu cysgod priodol, arwynebau athraidd i amsugno dŵr ffo, ac ati);
- Ymgorffori plannu planhigion sy'n amrywiol ac yn wydn o ran yr hinsawdd;
- Cefnogi draenio cynaliadwy a rheolaeth naturiol ar ddŵr;
- Bod yn hygyrch, yn ddefnyddiadwy, ac yn ddiogel lle bo'n briodol;
- Cyfrannu'n gadarnhaol at iechyd, lles, a llunio lleoedd;

- Cael eu dylunio ar gyfer sefydlu, rheoli a chynnal a chadw hirdymor; a
- Gweithredu fel rhan o rwydwaith SG integredig a chysylltiedig (o fewn a thu hwnt i derfyn llinell goch y safle).

Dewis Planhigion

5.60 Dylai cynigion plannu planhigion ystyried amodau hinsawdd y dyfodol a ragwelir, â dewis rhywogaethau a dyluniad y tirwedd yn cael eu rheoli'n ofalus i wella gwydnwch o ran straen gwres, sychder, plâu, clefydau, a nifer cynyddol o ddigwyddiadau tywydd eithafol. Ar gyfer datblygiadau ger yr arfordir, dylid dewis rhywogaethau planhigion yn ofalus i sicrhau gwydnwch o ran halen arfordirol. Fel y crybwyllir uchod, dylai'r holl blanhigion newydd a blannir fod yn rhywogaethau cynhenid o darddiad lleol. Dylai unrhyw gymysgeddau hadau blodau gwyllt a ddefnyddir hefyd fod yn blanhigion lluosflwydd cynhenid.

Plannu Coed mewn Ardaloedd Datblygedig

5.61 Dylid dewis rhywogaethau coed newydd fel bod eu canopïau i'w gweld ar y gorwel uwchben adeiladau, er mwyn iddynt gyfrannu'n llawn at greu'r goedwig drefol. Dylai rhywogaethau gynnwys amrywiaeth o rywogaethau cynhenid. Dylai cynigion datblygu osgoi defnyddio niferoedd mawr o'r un rhywogaeth o goed i sicrhau sgrinio digonol.

5.62 Er mwyn galluogi coed i dyfu i'w llawn uchder, dylid rhoi ystyriaeth ofalus i ddarparu amgylcheddau gwreiddio priodol o dan y ddaear, gan ddilyn canllawiau cyfredol, er mwyn eu galluogi i dyfu i'w llawn uchder a goroesi yn y tymor hir. Dylid hefyd lleoli coed yn ofalus i osgoi gwrthdaro â chyfleustodau tanddaearol a seilwaith arall. Dylid eu plannu o leiaf 6m oddi wrth adeiladau. Lle bo angen, argymhellir system pridd strwythurol, megis Pwll Coed Stockholm (datrysiad arloesol ar gyfer darparu digon o le i wreiddiau coed dyfu o dan y ddaear mewn ardaloedd dwys, datblygedig), er mwyn mwyafu'r mannau gwreiddio posibl ar gyfer planhigion newydd a blennir, gan leihau i'r eithaf yr effeithiau negyddol sy'n gysylltiedig â systemau gwreiddiau coed ar y lleoliad trefol. Bydd angen manylion o'r holl waith plannu coed, gan gynnwys dyluniadau manwl ar gyfer y pyllau coed a'r symiau targed o bridd ar gyfer y pyllau coed.

Tir ar Heol Tondu, Maesteg

Safonau Building with Nature (BWN)

5.63 Mae PCC yn nodi bod safonau BWN yn arferion da ac yn gymhelliad effeithiol i ddatblygwyr wella ansawdd eu cynlluniau a dangos y rheolaeth gynaliadwy ar adnoddau naturiol. Safonau BWN yw meincnod SG cyntaf y DU ar gyfer sector amgylchedd adeiledig y DU, ac maent yn ganllawiau arfer da i ddarparu SG o ansawdd uchel a diffiniedig. Mae fframwaith BWN yn cynnwys 12 o safonau sy'n dod o dan 4 categori gwahanol; 'Safonau Craidd'; 'Safonau Lles'; 'Safonau Dŵr'; a 'Safonau Bywyd Gwyllt'. Mae'r fframwaith yn honni bod Dyfarniad BWN, drwy asesu ac achredu, yn cynnig ffordd o gydnabod a gwerthfawrogi polisi a datblygiad sy'n mynd y tu hwnt i arfer safonol gan ddarparu mannau amlswyddogaethol o ansawdd uchel ar gyfer cymunedau newydd a phresennol sy'n:

- Optimeiddio natur amlswyddogaethol a chysylltedd;
- Ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng hinsawdd;
- Mwyafu enillion net amgylcheddol;
- Hyrwyddo dull sy'n seiliedig ar gyd-destun;
- Creu lleoedd nodedig;
- Sicrhau y cedwir lle effeithiol;
- Dod â natur yn nes at bobl;
- Cefnogi lleoedd teg a chynhwysol;
- Darparu rheolaeth ddŵr sy'n wydn o ran yr hinsawdd hinsawdd;
- Dod â dŵr yn nes at bobl;
- Darparu gwelliannau i fywyd gwyllt; a
- Chefnogi adferiad natur.

5.64 Dylid dilyn achrediad BWN ar gyfer datblygiadau, lle bynnag y bo modd, gan redeg ar y cyd â'r broses ymgeisio am ganiatâd cynllunio, gan gynnwys rheoli a chynnal a chadw'r safle yn y dyfodol.

Gwella Cysylltedd

5.65 Dylai'r datblygiad ymdrechu'n deg i ddylunio er mwyn gwella cysylltedd SG, o fewn terfyn y llinell goch ac i'r asedau sy'n gyfagos i'r safle. Hynny yw, cynllunio'r datblygiad er mwyn cadw cysylltiadau cynefinoedd a chaniatáu i

fywyd gwyllt symud drwy'r safle. Dylid cynllunio SG i gynnal a gwella cysylltedd ecolegol ar draws safleoedd datblygiadau a'r dirwedd ehangach. Gallai hyn gynnwys darparu coridorau llystyfiant di-dor sy'n rhychwantu'r safle, neu os bydd toriadau ffisegol yn anochel, ymgorffori mannau croesi, bylchau neu dwneli addas i hwyluso symudiadau rhywogaethau. Dylai rhwydweithiau SG, lle bo'n ymarferol, gysylltu cynefinoedd a nodweddion ecolegol oddi ar y safle er mwyn cefnogi athreiddedd a gwydnwch cynefinoedd ehangach. Dylid cyfeirio at yr ASG diweddaraf i asesu pa gyfleoedd sydd ar gael i gysylltu SG newydd ar y safle â SG o fewn ardal cyfagos y safle.

5.66 Ar gyfer datblygiadau mawr, dylid cyflogi ecolegydd cymwys i asesu cyfleoedd i wella cysylltedd, a rhaid dangos gwelliannau i gysylltedd drwy'r DSG.

5.67 Dylid cynllunio mannau gwyrdd o fewn cynllun datblygiadau i ffurfio rhwydwaith cysylltiedig, gan gysylltu cynefinoedd o fewn y safle ac yn y dirwedd ehangach. Dylai terfynau ganiatáu i fywyd gwyllt symud. Lle mae angen ffensys bwrdd-ag-bwrdd, rhaid cynnwys bylchau i ganiatáu i fywyd gwyllt fel draenogod symud rhwng gerddi.

5.68 Lle bynnag y bo modd, dylid cysylltu asedau SG ar wahân ag asedau SG eraill ar y safle ac ar hyd terfyn y llinell goch drwy ddarparu SG newydd.

5.69 Dylai datblygiadau wella cysylltedd drwy:

- Creu coridorau gwyrdd;
- Sicrhau athreiddedd i fywyd gwyllt; a
- Cyfateb â map rhwydwaith SG strategol y ASG i nodi cysylltiadau allweddol.

Gwella Natur Amlswyddogaethol

5.70 Lle bynnag y bo modd, dylai dewisiadau tirweddu a dylunio ddarparu manteision lluosog i bobl a bywyd gwyllt.

5.71 Fodd bynnag, dylid gweithredu'n ofalus i sicrhau nad yw swyddogaethau yn gwrthdaro â'i gilydd. Er enghraifft, gall gweithgareddau hamdden arwain at darfu ar gynefinoedd a bywyd gwyllt sensitif os na chânt eu cynllunio a'u rheoli'n ofalus. Dylid nodi gwrthdaro posibl rhwng swyddogaethau yn gynnar

felly, â'r dyluniad yn ceisio cydbwyso'r galwadau cystadleuol, a lle bo angen, yn gwahanu defnyddiau anghydnaws drwy fesurau creu parthau, byffro neu reoli priodol.

5.72 Dylid ystyried cyfleoedd i 'haenu' swyddogaethau SG yn nghamau cynharaf cynigion datblygu, fel rhan annatod o'r datblygiad, gan ystyried yr asedau naturiol presennol.

5.73 Cydnabyddir y gall fod yn fwy o her i safleoedd datblygu llai gyfuno swyddogaethau lluosog. Fodd bynnag, gall hyd yn oed SG ar raddfa fechan ddarparu buddion cronnus. Dylai datblygiadau ganolbwyntio ar fwyafu'r cyfleoedd o fewn cyfyngiadau'r safle.

Sicrhau y Caiff Asedau SG Newydd a Gwell eu Rheoli a'u Cynnal a'u Cadw'n Ddiogel yn yr Hirdymor

5.74 Dylid cefnogi asedau SG newydd a gwell â threfniadau rheoli a chynnal a chadw hirdymor cadarn i sicrhau eu bod yn parhau i gyflawni eu swyddogaethau a'u manteision bwriadedig drwy gydol oes y datblygiad. Dylid diffinio cyfrifoldebau rheoli, mecanweithiau ariannu, gofynion cynnal a chadw, a threfniadau monitro yn glir o'r dechrau, a sicrhau hynny drwy ddulliau cyfreithiol, cynllunio neu fabwysiadu priodol.

5.75 Dylid paratoi Cynllun Rheoli a Chynnal a Chadw SG sy'n benodol i'r safle ar gyfer yr holl asedau SG arwyddocaol ar draws y safle. Dylai'r cynllun nodi amcanion rheoli, gweithrediadau cynnal a chadw, gofynion archwilio, safonau perfformiad, cyfrifoldebau a dulliau adolygu, gan sicrhau bod asedau SG yn parhau i fod yn weithredol, yn wydn ac yn gallu darparu buddion bioamrywiaeth, tirwedd, draenio, addasu i'r hinsawdd a hamdden dros y tymor hir. Dylid ceisio cyngor ecolegydd cymwysedig priodol ynghylch y lefel a'r math o drefniadau rheoli a chynnal a chadw sydd angenrheidiol i sicrhau goroesiad hirdymor asedau SG. Ceir rhywfaint o gwestiynau allweddol ynghylch rheoli a chynnal asedau SG presennol y dylid eu hystyried fel rhan o unrhyw gynnig datblygu yn cynnwys:

- Pwy fydd yn gyfrifol am reolaeth hirdymor SG?
- Sut y caiff mynediad priodol ar gyfer gwaith cynnal a chadw ei gynnal?

- Sut bydd SG a gadwir yn parhau i fod yn weithredol, yn wydn, mewn cyflwr da, ac yn sicrhau ei fanteision ecolegol, cymdeithasol ac amgylcheddol bwriadedig drwy gydol oes y datblygiad?
- Sut bydd y rheolwyr yn cefnogi gwerth bioamrywiaeth ac yn sicrhau y caiff ei wella?

5.76 Cam 4: Lliniaru a Gwaredu

5.77 Os nad yw'n bosibl osgoi colli SG presennol (h.y., oherwydd cyfyngiadau ar y safle), rhaid lliniaru'r effeithiau hyn a mesurau digolledu.

5.78 Os yw niwed i gyfanrwydd y rhwydwaith SG yn gwbl neu'n rhannol anochel, dylai'r gwaith datblygu geisio lleihau'r niwed i'r eithaf drwy ail-gynllunio neu ddefnyddio mesurau lliniaru effeithiol.

5.79 Os byddai niwed canlyniadol sylweddol i gyfanrwydd y rhwydwaith SG, dylai'r datblygiad, fel dewis olaf, wneud iawn am y niwed drwy ddarparu asedau SG o werth cyfatebol neu fwy, wedi'u sicrhau gan amodau cynllunio neu rwymedigaethau, yn ôl yr angen.

5.80 Rhaid i unrhyw gynigion lliniaru neu dmesurau digolledu gael eu hystyried yn ofalus i warantu y byddant yn effeithiol ac yn weithredadwy. Gall hyn yn aml olygu trafodaethau hirfaith rhwng datblygwyr, cynllunwyr, cyrff cadwraeth natur a pherchnogion tir. Gall cyd-drafod medrus nodi atebion rhagweithiol sy'n diwallu anghenion yr holl bartïon ac yn galluogi datblygiad gan ddiogelu safleoedd ar yr un pryd.

5.81 Os rhoddir caniatâd cynllunio a fydd yn arwain at golled neu ddirywiad anochel yn sgil profi rhesymau cwbl eithriadol dros y datblygiad, bydd amodau cynllunio neu rwymedigaethau'n cael eu defnyddio i sicrhau bod y datblygwr yn:

- Osgoi difrod;
- Lleihau'r difrod; ac yn
- Digolledu am golled neu ddifrod (defnyddir hynny fel y dewis olaf).

Pryd fydd colled yn anochel?

5.82 Ni ddylid ystyried bod colli SG yn anosgoadwy oni bydd yr elfen o'r datblygiad sy'n achosi'r golled honno yn sicrhau buddion cymdeithasol, economaidd,

amgylcheddol, seilwaith, neu iechyd y cyhoedd o'r pwys mwyaf, ac oni dangoswyd yn gadarn fod pob dewis arall rhesymol i osgoi'r golled wedi'i archwilio'n llawn a'i ddiystyrru.

Parc Lles Maesteg

Egwyddorion Dylunio ar gyfer Mesurau Digolledu

5.83 Wrth gyflwyno mesurau mesurau digolledu, dylai datblygiadau ddilyn yr egwyddorion hyn (dylid ceisio cyngor gan ecolegydd cymwys):

- Dylai mesurau digolledu fod yn ateb olaf, ar ôl diystyru camau osgoi a lliniaru ;
- Dylai mesurau digolledu geisio cynnal neu wella cyfanrwydd, ymarferoldeb a chysylltedd cyffredinol y rhwydwaith SG (cyfeiriwch yn ôl at Gynllun Cyd-destun SG);
- Dylid darparu mesurau digolledu mor agos â phosibl at leoliad y golled, oni bydd cyfiawnhad pendant dros ei ddarparu mewn man arall;

- Dylai mesurau digolledu ddarparu buddion sy'n cyfateb i'r rhai a gollwyd, neu sy'n fwy na'r buddion hynny. Dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r swyddogaethau/manteision a gyflwynwyd yn flaenorol a'r angen i'w hatgynhyrchu neu eu gwella; a
- Dylid cynnal a rheoli mesurau digolledu yn y tymor hir. Rhaid cynnwys manylion ar gyfer sicrhau y cânt eu cynnal a'u cadw yn y tymor hir o fewn y Cynllun Rheoli a Chynnal a Chadw a gyflwynir gyda'r DSG.

Opsiynau mesurau digolledu

5.84 Gall mesurau digolledu gynnwys (ymhlith pethau eraill):

- Creu asedau SG newydd ar y safle;
- Gwella asedau SG presennol ar y safle;
- Creu asedau SG newydd oddi ar y safle lle nad yw darpariaeth ar y safle yn ymarferol;
- Gwella neu adfer asedau SG oddi ar y safle sy'n bodoli eisoes;
- Tynnu rhwystrau ffisegol a chryfhau cysylltedd ecolegol neu hamddenol o fewn y rhwydwaith SG ehangach (yn ardal y safle);
- Cyflwyno prosiectau SG strategol a nodwyd gan yr ACLI; a
- Adfer cynefinoedd hirdymor a mesurau eraill i wella rhwydwaith SG.

5.85 Dan rai amgylchiadau, efallai y bernir bod cyfraniad ariannol yn dderbyniol yn lle mesur mesurau digolledu ffisegol. Fodd bynnag, ni ddylid ystyried hynny oni bydd amgylchiadau eithriadol.

Atodlen A – Adnoddau allanol

1. BSI - BS42020:2013 - British standard for Biodiversity – Code of Practice for Planning and development
2. BSI - BS8683:2021 - Process for designing and implementing Biodiversity Net Gain – Specification
3. CIRIA - B£ST – Benefits Estimation Tool
4. Building Research Establishment (BRE) - Home Quality Mark guide
5. Sintali - Building with Nature – the defining standard of high-quality green infrastructure
6. Valuing Nature Network - Demystifying Series
7. IEMA - Environmental Impact Assessment Guide to Delivering Quality Development
8. Biodiversity in Planning - Wildlife Assessment Check
9. CNC - Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol (2025)
10. CNC – Datganiad Ardal Canol De Cymru
11. Buglife - Creating green roofs for invertebrates: Best practice guidance
12. Bat Conservation Trust - Designing for Biodiversity: a technical guide for new and existing buildings
13. TCPA - Green Infrastructure and Biodiversity. PERFECT Fact Sheet
14. CIRIA, CIEEM, IEMA - Biodiversity Net Gain: Good practice principles for development.
15. The Wildlife Trusts - Homes for People and Nature: How to build housing in a nature friendly way
16. Plantlife - Managing Grassland Road Verges: Best practice guidance
17. Trees and Design Action Group (TDAG) - Trees Species selection for Green Infrastructure
18. Partneriaethau Natur Lleol (LNPs) Cymru
19. Llywodraeth Cymru - Safonau Cenedlaethol Statudol ar gyfer Systemau Draenio Cynaliadwy
20. SusDrain - National Standards for Sustainable Drainage
21. Ciria - SuDS Manual (Chapter 6 part B - Designing for Biodiversity)
22. Freshwater Habitats Trust - The Pond Creation Toolkit

23. Bat Conservation Trust - Planning and the law
24. Partneriaeth Bioamrywiaeth Cymru - Canllawiau ar Fioamrywiaeth yng Nghymru, gan gynnwys canllawiau ar fioamrywiaeth dyletswydd S6 a'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Pryfed Peillio
25. RSPB, CIEEM a RTPI - Planning naturally: Spatial planning with nature in mind in the UK and beyond
26. TCPA - Planning for green and prosperous communities. Guide 7 Practical Guides for Creating Successful New Communities
27. Comisiwn Dylunio Cymru – Canllaw Creu Lleoedd Cymru
28. Llywodraeth Cymru - Adeiladu Lleoedd Gwell: Y System Gynllunio: Darparu Dyfodol Gwydn a Gwell
29. CNC - Rhwydweithiau Ecolegol Cadarn Tir a Dŵr Croyw: canllaw i ymarferwyr yng Nghymru
30. BS - British Standard for Biodiversity (BS 42020:2013)
31. Llywodraeth Cymru – Polisi a chanllawiau cynllunio: seilwaith gwyrdd
32. CNC – Asesiadau Seilwaith Gwyrdd: Canllaw i setiau data allweddol Cyfoeth Naturiol Cymru, a sut i'w defnyddio fel rhan o Asesiad Seilwaith Gwyrdd
33. Llywodraeth Cymru – Rhestr Adran 7: rhywogaethau a chynefinoedd o bwysigrwydd pennaf yng Nghymru

Atodiad B – Templed Datganiad Seilwaith Gwyrdd

Enw llawn	
Enw'r Cwmni (os yw'n berthnasol)	
Dyddiad Llenwi'r Ffurflen	
Cyfeiriad Safle'r Cais	
Cyfeirnod grid	
Disgrifiad o'r Cynnig	
Disgrifiad o'r defnydd tir cyfagos. Cofiwch gynnwys lleoliad unrhyw adeiladau a thirodd eraill.	
Cyfeirnod Cynllunio (os oes gennych un)	

Seilwaith Gwyrdd (SG) Presennol ar y Safle
Dylai'r adran hon ddangos y ceir dealltwriaeth o'r SG presennol cyn gwneud penderfyniadau dylunio.

	Yr holl SG presennol ar y safle a gerllaw'r safle	Ydy'r SG hwn eisoes wedi'i dynnu?	A fydd angen tynnu'r SG hwn?
Enghraifft	*Gwrych anfrodorol*	*Yn rhannol – ehangwyd y bwlch o 3m i 5m ar gyfer mynediad.*	*Nid oes angen tynnu rhagor*
Terfyn 1			
Terfyn 2			
Terfyn 3			
Terfyn 4			

Gardd ffrynt			
Gardd gefn			
Eraill			

Sut bydd y nodweddion a gedwir yn cael eu diogelu yn ystod y datblygiad (darparwch gymaint o fanylion â phosibl)? Dylech chi ystyried:

- Pa asedau SG a gedwir.
- Sut y mae'r cynllun wedi'i ddylunio o amgylch asedau a gedwir.
- Mesurau i ddiogelu asedau sensitif yn ystod adeiladu a meddiannaeth.
- Sut mae cysylltiadau ecolegol a hamdden presennol wedi cael eu cynnal.

Enghraifft	*Amddiffynnwyd y gwrych â ffensys Heras*
Terfyn 1	
Terfyn 2	
Terfyn 3	
Terfyn 4	
Gardd flaen	
Gardd gefn	
Eraill	

Disgrifiwch yr hyn sydd wedi'i wneud/yr hyn a wneir i osgoi unrhyw effeithiau cyn belled â phosibl.

Enghraifft: Ystyriwyd ôl troed yr estyniad er mwyn osgoi symud neu effeithio ar y gwrych yn y cefn.

Os oes angen, disgrifiwch beth a wneir i liniaru unrhyw effeithiau (h.y., eu lleihau i'r eithaf). Dylech ddisgrifio:

- Disgrifiad o'r effaith anochel; a
- Mesurau lliniaru

Enghraifft: Caiff y llystyfiant ei dynnu rhwng mis Medi a mis Chwefror i osgoi tymor nythu adar.

Os oes angen, disgrifiwch beth a wneir i ddigolledu am unrhyw golledion (sefydlu seilwaith gwyrdd yn lle seilwaith gwyrdd a gollir).

Enghraifft: Bydd gwrych newydd gynhenid yn cael ei phlannu fel mesur i ddigolledu am golli'r lawnt a'r llwyni. Bydd unrhyw lawnt sydd wedi'i difrodi yn cael ei hail-hadu â had glaswellt sy'n cynnwys llawer o rywogaethau.

Pa gamau sy'n cael eu gweithredu i wella SG? Dylai ymgeiswyr esbonio sut mae'r datblygiad yn gwella:

- Amrywiaeth y rhywogaethau;
- Ehangder SG;
- Ansawdd SG;
- Cyflwr;
- Natur addasadwy;
- Cysylltedd; a
- Natur amlswyddogaethol

Enghraifft: Coeden gynhenid newydd

Sut y caiff y gwaith plannu planhigion newydd/creu cynefinoedd ei weithredu, ei reoli a/neu ei gynnal? Dylech ystyried:

- Cyfrifoldebau ar gyfer rheolaeth;
- Cynlluniau cynnal a chadw ar gyfer asedau SG presennol a newydd; a
- Sicrhau dulliau cyllido hirdymor.

Enghraifft: Os bydd unrhyw goed neu blanhigion yn marw, yn cael eu tynnu, neu cael eu difrodi'n ddifrifol neu os bydd clefydau'n effeithio'n ddifrifol arnynt o fewn cyfnod o 5 mlynedd ar ôl cwblhau'r datblygiad, rhaid plannu coed a phlanhigion yn eu lle yn y tymor plannu nesaf. Rhaid sicrhau bod y rhai a blannir yn eu lle yn debyg o ran maint a rhywogaethau.

Gwelliannau Bioamrywiaeth

Defnyddiwch y tabl isod i ddisgrifio'r gwelliannau bioamrywiaeth a fydd yn cael eu cynnwys. Sylwch y dylai gwelliannau SG hefyd gynnig enillion net o ran bioamrywiaeth, ond anogir hefyd fesurau ychwanegol nad ydynt yn SG yn union (er enghraifft, blychau ar gyfer ystlumod ac adar).

Gwelliannau i Fioamrywiaeth	Byddwn yn darparu hyn.	Lleoliad	Gwybodaeth (e.e., math o flwch adar)
Blwch ystlumod			
Blwch adar			
Twll draenogod			
Blwch nythu draenogod			
Llecyn ble plannir blodau gwyllt			

Pwll bywyd gwyllt			
Plannu gwrych gynhenid newydd, neu dynnu gwrych gwerth isel presennol a phlannu gwrych gynhenid yn ei lle.			
Blwch pryfed			
Twmpath gwenyn			
Planhigion cynhenid newydd			
Arall (nodwch):			

Casgliad
Yn seiliedig ar y wybodaeth a ddarparwyd uchod, bydd y datblygiad hwn yn arwain at enillio net o ran SG a bioamrywiaeth ar ôl ei gwblhau.

Dylech hefyd ddarparu cynlluniau bras ac unrhyw ffotograffau sydd gennych. Ceir lle i wneud hynny ar y tudalennau canlynol.

Cynllun Cyd-destun SG
Darparwch fraslun o'r cynllun presennol, a ddylai fod yn seiliedig ar eich archwiliad SG o'ch safle datblygu a'i amgylchoedd. Dylech gynnwys lleoliadau terfynau, adeiladau a phlanhigion a blannir.

Presennol:

Darparwch fraslun o'r cynllun arfaethedig. Dylech gynnwys lleoliad terfynau, adeiladau a phlanhigion a blannir, a'r nodweddion newydd arfaethedig.

Arfaethedig:

Lluniau o'r Safle (os yw hynny'n berthnasol)

Cyngor Bwrdeistref Sirol
Pen-y-bont ar Ogwr
BRIDGEND
County Borough Council